

Република Македонија Министерство за финансии

КВАРТАЛЕН ЕКОНОМСКИ ИЗВЕШТАЈ

- втор квартал 2018 година -

Резиме

- **Бруто домашниот производ** во К-2-2018 во однос на истиот квартал во 2017 година забележа раст од 3,1% на реална основа, како резултат на позитивниот придонес на нето-извозот и на растот на потрошувачката;
- **Бројот на вработени** во К-2-2018 е повисок за 2,1% во однос на истиот квартал во 2017 година. **Бројот на невработени** се намали за 6,2%, што резултираше со намалување на **стапката на невработеност** во К-2-2018 на 21,1%;
- Просечната **бруто-плата** во К-2-2018 изнесува 35.544 денари и бележи раст од 6,2% на номинална основа, односно раст од 4,6% на реална основа, споредено со бруто-платата во К-2-2017;
- Вкупните **буџетски приходи** во К-2-2018 се повисоки за 8,4%, а вкупните **буџетски расходи** за 0,6% споредено со истиот квартал од 2017 година;
- **Стапката на инфлација** во К-2-2018, мерена според Индексот на трошоци на живот, изнесува 1,5% на годишна основа;
- Вкупниот **депозитен потенцијал** на банките во К-2-2018 се зголеми за 2,8% на квартална основа;
- **Кредитната активност** на банките кон недржавниот сектор во К-2-2018 бележи раст од 2,7% на квартална основа;
- Во К-2-2018 е забележан раст на **извозот на стоки** од 13,3% и на **увозот на стоки** од 9,4% на годишна основа, со што вкупната **надворешнотрговска размена** изразена во евра забележа раст од 11,1%;

Содржина:

1. Економска активност	3
2. Пазар на работна сила	4
3. Јавни финансии	6
3.1. Буџетски приходи според економската класификација	6
3.2. Приходи по буџетски корисници	7
3.3. Буџетски расходи според економската класификација	7
3.4. Расходи по буџетски корисници	8
3.5. Буџетски дефицит и државен долг	8
4. Инфлација и монетарни движења	11
5. Надворешен сектор	11
5.1. Надворешнотрговска размена	14
5.2. Платен биланс	16

1. Економска активност

Бруто-домашниот производ (БДП) во К-2-2018 во однос на истиот квартал од 2017 година забележа реален раст од 3,1%, што претставува значително интензивирање по растот од 0,1% во претходниот квартал. Номиналниот раст на БДП во К-2-2018 изнесува 5,6% на годишна основа.

Анализирано по сектори, економскиот раст во К-2-2018 е резултат на позитивниот придонес на услужниот, индустрискиот и земјоделскиот сектор врз растот, додека во градежниот сектор продолжија негативните остварувања, но со послаб интензитет од претходниот квартал.

Растот во **услужниот сектор** изнесува 3,6% на реална основа, што се должи на зголемената активност во дејностите: Трговија, транспорт и угостителство од 12,7%, Уметност, забава, рекреација и останати услужни дејности од 13,9%, Стручни, научни, технички и административни дејности од 4,5% и Дејности во врска со недвижен имот од 0,6%, додека пад на активноста е забележан кај следните дејности:

Информации и комуникации од 9,5%, Јавна управа и одбрана, образование и здравство од 1,6% и Финансиски и дејности на осигурување од 1,8%. Растот во **земјоделскиот сектор** продолжи со послаба динамика споредено со претходниот квартал и изнесуваше 0,3%.

Индустрискиот сектор забележа реален раст од 4,4%, по растот од 1,4% во претходниот квартал, како резултат на растот во Преработувачката индустрија од 5,8%. Согласно високофреквентните податоци, раст во К-2-2018 забележа и Снабдувањето со електрична енергија и гас, од 3,9%, додека Рударството забележа пад од 5,6%. Во рамки на **Преработувачката индустрија**, позначителен придонес врз растот имаа: производството на фабрикувани метални производи (90,9%), производството на електрична опрема (42,9%), производството на моторни возила (37,6%), производството на машини и уреди (5,8%), производството на мебел (25,0%), производството на метали (7,3%) итн. Имено, позитивен годишен раст е регистриран кај 13

гранки, кои сочинуваат 43,7% од индустриското производство.

Падот на активноста во **градежниот сектор** продолжи со послабо темпо во К-2-2018 и изнесуваше 12,9% на реална основа, во услови на поповолни движења во однос на извршените градежни работи, како во делот на високоградба, така и во делот на нискоградба.

Анализирано според **расходната страна на БДП**, растот на економската активност во К-2-2018 е резултат на растот на потрошувачката и на позитивниот придонес на нето-извозот врз економскиот раст.

Извозот на стоки и услуги забележа раст од 13,7% на реална основа, главно како резултат на извозот на капацитетите во слободните економски зони, поддржан и од солидните остварувања на поголем дел од останатите извозни сегменти, во услови на поволни движења на надворешната побарувачка. **Увозот** на стоки и услуги забележа значително понизок раст од извозот, односно порасна за 4,0% на

реална основа. Подетално за извозот и увозот на стоки во точка 5.1.

Потрошувачката забележа реален раст од 1,8%, со што продолжи да ја поддржува економската активност. Притоа, приватната потрошувачка забележа раст од 2,0%, во најголем дел како резултат на растот на расположливиот доход на домаќинствата, во услови на раст на вработеноста и платите во економијата (точка 2), поддржана и од зголеменото кредитирање на домаќинствата. Јавната потрошувачка забележа раст од 1,0% на реална основа, по падот од 1,4% во претходниот квартал, во услови на зголемена реализација на јавните расходи за стоки и услуги.

Брутоинвестициите забележаа пад од 11,3% на реална основа, што се должи на падот во градежништвото, во услови на намалена реализација на јавните капитални расходи, и покрај силниот прилив на странски директни инвестиции.

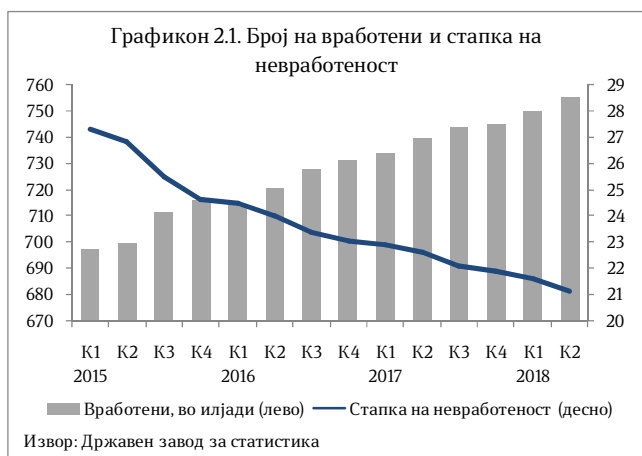
2. Пазар на работна сила

Во К-2-2018 продолжија позитивните движења на пазарот на работна сила, така што според Анкетата на работна сила, **бројот на вработени лица** е повисок за 2,1%, односно за 15,2 илјади лица во однос на истиот квартал во 2017 година, а најголем раст на вработеноста има во градежништвото (5,4 илјади или 10,4%), по што следуваат индустријата (4,3 илјади или 2,5%), услужниот сектор

(2,8 илјади или 0,7%) и земјоделството (2,3 илјади или 1,9%).

Анализирано според економскиот статус, зголемување на вработеноста има кај вработените лица (приматели на плата) и вработените за сопствена сметка, додека пад кај работодавачите и семејните работници. Притоа, бројот на вработени за сопствена сметка е

зголемен за 11,6 илјади или 12,1%, а бројот на вработени лица (приматели на плата) за 10,8 илјади или 1,9%. **Стапката на вработеност** во К-2-2018 изнесува 44,9% и во однос на истиот квартал од 2017 година е повисока за 0,8 п.п..

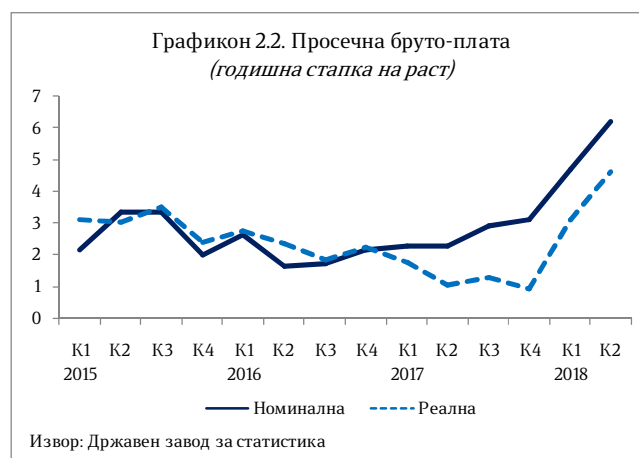

Растот на вработеноста е придружен со пад на **бројот на невработени**, кој е намален за 13,4 илјади лица, односно за 6,2% во однос на истиот квартал од 2017 година. Овие движења предизвикаа **стапката на невработеност** во К-2-2018 да се намали на 21,1%, односно за 1,5 п.п. во споредба со истиот квартал во 2017 година, а во однос на претходниот квартал истата е пониска за 0,5 п.п. (Графикон 2.1).

Гледано по возрастни групи, стапката на невработеност е намалена кај централната возрастна група (25-49 години), која изнесува 19,5%. Според половата структура, стапката на невработеност е најмногу намалена кај женското население (за 1,9 п.п.), која изнесува 20,2%, и е пониска за 1,5 п.п. од невработеноста кај мажите, која е намалена за 1,2 п.п..

Бројот на активно население е зголемен за 1,8 илјади лица, односно за 0,2% на годишна основа. Активното население во К-2-2018 претставува 56,9% од вкупното работоспособно население и е на непроменето ниво споредено со истиот квартал во 2017 година.

Просечната месечна **нето-плата** во К-2-2018 изнесува 24.218 денари и е повисока за 6,3% на номинална основа споредено со истиот квартал во 2017 година, додека на реална основа, нето-платата регистрира зголемување од 4,7%. Просечната месечна **брuto-плата** во К-2-2018 изнесува 35.544 денари и бележи раст од 6,2% на номинална основа, односно раст од 4,6% на реална основа (Графикон 2.2).

Продуктивноста на трудот во К-2-2018 бележи зголемување од 1,1% по падот од 2,0% во претходниот квартал, што е резултат на повисокиот раст на производството од растот на вработеноста.

3. Јавни финансии

3.1. Буџетски приходи според економската класификација

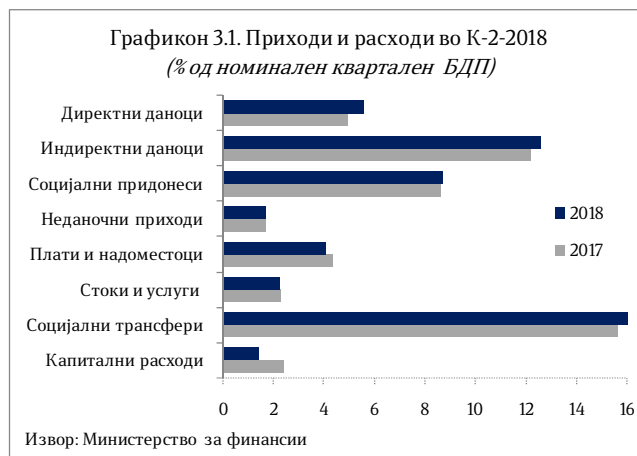
Вкупните буџетски приходи во К-2-2018 учествуваат со 29,6% во кварталниот БДП и се повисоки за 8,4% споредено со истиот квартал во 2017 година, што се должи на повисоката реализација на даночните приходи и социјалните придонеси за 10,4%, и на неданочните приходи за 6,8%. Притоа, кај даночните приходи беше забележана повисока наплата кај данокот на додадена вредност, акцизите, персоналниот данок на доход, данокот на добивка како и кај приходите од царински давачки, додека кај други даноци беше реализирана пониска наплата.

Наплатата на индиректните даноци во К-2-2018 е зголемена за 8,8%, а кај директните даноци е забележано зголемување од 19,7% во однос на К-2-2017. Гледано од аспект на структурното учество во БДП, приходите од директни даноци го зголемија своето учество во БДП за 0,7 п.п., односно од 4,9% од кварталниот БДП во К-2-2017 на 5,6% во К-2-2018, додека учеството на приходите од индиректни даноци во БДП за К-2-2018 изнесува 12,6% и е поголемо за 0,4 п.п. во однос на К-2-2017.

Кај **индиректните даноци**, приходите од ДДВ доминираат и претставуваат 43,1% од вкупните даночни приходи во К-2-2018, и се повисоки за 11,9% споредено со истиот квартал минатата година. Во структурата на данокот на додадена вредност, најголемо е учеството на ДДВ при увоз, по што

следи ДДВ од прометот во земјата. Споредено со истиот квартал од 2017 година, приходите од акцизи се повисоки за 3,1%, а од царински давачки за 9,4%.

Во рамки на **директните даноци**, кај персоналниот данок на доход е забележано зголемување од 5,3%, а кај приходите од данокот на добивка значително зголемување од 33,8% во однос на истиот квартал претходната година, што се должи на зголемената наплата по основ на месечни аконтации и даночни биланси.

Наплатата на **социјалните придонеси** беше повисока за 7,2%, при што зголемување на наплатата беше забележано кај сите придонеси, односно кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување од 7,1%, а кај придонесите за вработување и придонесите за здравствено осигурување од по 7,4%.

Неданочните приходи, кои претставуваат 1,7% од кварталниот БДП,

во К-2-2018 беа реализирани за 6,8% повеќе во однос на истиот квартал од 2017 година.

Капиталните приходи, во кои спаѓаат приходите од закуп на градежно земјиште, продажба на станови, како и

3.2. Приходи по буџетски корисници

Буџетските приходи, односно приливот на средства во Централниот буџет се остваруваат главно преку **Министерството за финансии – функции на државата** и во К-2-2018 тие изнесуваат 34.393 милиони денари, односно 93,9% од приходите на сите буџетски корисници, а претставуваат 21,7% од годишниот план на овој буџетски корисник.

Во рамки на Министерството за финансии – функции на државата преовладуваат даночните приходи, кои претставуваат 83,8% од вкупните приходи и прилив на овој буџетски корисник, при што нивната наплата во К-2-2018 изнесуваше 25,8% од годишниот план. Средствата по основ на домашно задолжување изнесуваат 3.345 милиони денари, што претставува 18,9% од вкупниот износ на овој буџетски корисник.

Министерството за образование и наука оствари приходи кои изнесуваат 645 милиони денари, што претставува 1,8% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници, а претставуваат главно неданочни

3.3. Буџетски расходи според економската класификација

Вкупните буџетски расходи во К-2-2018, со учество од 30,5% во кварталниот БДП,

приходи од дивиденди, во К-2-2018 беа повисоки за 49,2% на годишна основа. Приходите по основ на донации од странство забележаа намалување за 51,6%

приходи, односно средства кои се остварени по основ на такси и надоместоци.

Следен буџетски корисник со најголеми приходи и прилив на средства е **Министерството за внатрешни работи**, кое има остварено приходи во износ од 247 милиони денари, односно 0,7% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници, а целиот износ претставува прилив на средства стекнати по основ на неданочни приходи. Останатите буџетски корисници збирно имаат остварено 3,6% од вкупните приходи и приливи. Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следната врска

(<http://finance.gov.mk/mk/node/692>).

Во однос на **буџетските фондови**, најмногу приходи остварува Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, кои во К-2-2018 изнесуваат 17.033 милиони денари и претставуваат 25,1% од годишниот план на Фондот.

забележаа повисока реализација за 0,6% споредено со истиот квартал во 2017 година.

Тековните расходи, кои претставуваат 29,1% од кварталниот БДП, имаат учество од 95,4% во вкупните расходи и беа реализирани за 3,8% повеќе на годишна основа. Во рамки на тековните расходи, расходите за стоки и услуги беа реализирани за 3,7% повеќе, а расходите за плати и надоместоци за 0,5% помалку во однос на истиот квартал во 2017 година.

Средствата за трансфери, кои учествуваат со 73,1% во вкупните расходи, беа реализирани за 4,7% повеќе на годишна основа. Социјалните трансфери забележаа раст од 8,1% и учествуваа со 52,5% во вкупните расходи. Расходите за пензии, кои сочинуваат најголем дел од социјалните трансфери, се зголемија за 6,2% и забележаа учество од 31,5% во вкупните расходи. Учеството на категоријата

други трансфери, кои ги вклучуваат и трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесуваа 19,9% и истите забележаа намалување од 2,7% споредено со вториот квартал во 2017 година. Блок и наменските дотации кон единиците за локална самоуправа забележаа зголемување од 4,2%, а субвенциите и трансферите се намалени за 8,0%.

Расходите за каматни плаќања беа зголемени за 3,0% на годишна основа, при што расходите по камати на домашен долг забележаа намалување од 3,2%, а каматните расходи по надворешниот долг се зголемени за 12,6%.

Капиталните расходи, кои претставуваат 1,4% од кварталниот БДП се реализирани за 38,6% помалку споредено со истиот квартал во 2017 година и остварија учество од 4,6% во вкупните расходи.

3.4. Расходи по буџетски корисници

Во продолжение е даден осврт на буџетските расходи за најголемите буџетски корисници¹, чиј вкупен годишен буџет претставува речиси 85% од вкупниот буџет на сите буџетски корисници.

Министерството за труд и социјална политика во К-2-2018 реализираше

11.082 милиона денари или 25,4% од вкупниот буџет за 2018 година. Притоа, најголем дел (71,7%) од расходите во овој период се наменети за тековни трансфери до вонбуџетските фондови, за што се потрошени 7.943 милиони денари или 25,1% од средствата наменети за 2018 година. Втора најзначајна расходна ставка се социјалните бенефиции, кои учествуваат со 20,3% во вкупните расходи. За оваа намена реализирани се

¹ Податоците се неконсолидирани и ги вклучуваат и одливите на средства.

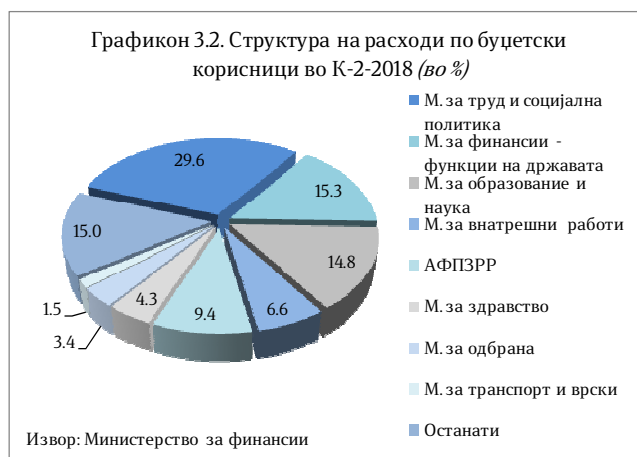
27,9% (2.244 милиони денари) од планираните за 2018 година.

Во вториот квартал од 2018 година преку разделот **Министерство за финансии - функции на државата**² реализирани се 5.727 милиони денари, што претставува 14,6% од годишниот буџет. Најголем дел од расходите или 59,3% отпаѓаат на отплата на главнина, за што се потрошени 3.395 милиони денари, односно 15,1% од средствата планирани за оваа намена во 2018 година. По основ на каматни плаќања отпаѓаат 13,7% од вкупните расходи, за што се реализирани 784 милиони денари или 9,0% од планираното.

Министерството за образование и наука во К-2-2018 изврши буџетски средства во износ од 5.549 милиони денари, што е 22,0% од вкупниот буџет за 2018 година. Најголем дел од расходите (61,5%) претставуваат тековни трансфери до единиците на локалната самоуправа, за што се потрошени 3.412 милиона денари или 24,7% од вкупно

² Во рамките на разделот *функции на држава* опфатени се следниве активности: навремено сервисирање на обврските (отплата на камата и главнина) на државата по основ на домашно и странско задолжување; редовна исплата на оперативните трошоци на државата по претходно доставена документација за исплата; учество во капиталот на меѓународни финансиски институции; плаќање ДДВ по основ на капитални инвестиции финансирани од донации, финансирање на проектите од поодделните компоненти од ИПА (национално ко-финансирање и ИПА средствата од ЕУ). Исто така, во рамките на овој раздел, а согласно со Законот за буџетите на Република Македонија и Законот за извршување на Буџетот, предвидени се средства за покривање елементарни непогоди и средства за финансирање на непредвидените расходи во текот на фискалната година.

планираните средства. Платите и надоместоците се втора најзначајна ставка со учество од 15,0%, за што се потрошени 834 милиони денари, односно 23,8% од вкупно предвидените.

Во вториот квартал од 2018 година од страна на **Министерството за внатрешни работи** реализирани се вкупно 2.464 милиони денари, што претставува 23,9% од сопствениот буџет за 2018 година. Најзначајна расходна ставка претставуваат платите и надоместоците со учество од 72,6%, за што се потрошени 1.790 милиони денари или 24,5% од планираното. Втора најзначајна ставка се стоки и услуги со учество од 16,7%, за што се реализирани 411 милиони денари или 24,1% од годишниот план.

Во К-2-2018, **Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој** реализираше средства во износ од 3.505 милиони денари, што претставува 40,6% од планираните средства за тековната година, а 90,6% од нив отпаѓаат на субвенции и трансфери.

Министерството за здравство во вториот квартал од 2018 година

реализираше буџетски средства во износ од 1.617 милиони денари, што е 24,3% од вкупниот буџет за 2018 година. Тековните трансфери до вонбуџетските фондови имаат најголемо учество во расходите со 55,8%, за што се потрошени 902 милиона денари или 32,3% од средствата наменети за 2018 година. Стоките и услугите се втора најзначајна ставка со учество од 30,7% во вкупните расходи, а во анализираниот период за оваа намена се потрошени 497 милиони денари, односно 24,8% од вкупно предвидените.

Министерството за одбрана во К-2-2018 изврши буџетски средства во износ од 1.270 милиони денари, што е 19,5% од вкупниот буџет за 2018 година. Платите и надоместоците имаат најголемо учество со 73,6%, за што во К-2-2018 се реализирани 935 милиони денари, што претставува 24,7% од вкупно предвидените средства за тековната година. Стоките и услугите учествуваат со 22,2% во вкупните расходи, за што во анализираниот период се потрошени 281 милион денари, односно 16,4% од вкупно предвидените.

Министерството за транспорт и врски во вториот квартал од 2018 година реализираше средства во износ од 569 милиони денари, што е 9,4% од вкупниот буџет за 2018 година. Капиталните расходи имаат највисоко учество во вкупните расходи со 64,2%, а нивната реализација изнесува 7,0% односно извршени се 365 милиони денари. Субвенциите и трансферите изнесуваат 163 милиони денари, што е 26,6% од

вкупно планираните, а 28,8% од расходите на овој буџетски корисник.

За **финансирање на дејностите од областа на културата**³ во К-2-2018 извршени се средства во износ од 738 милиони денари, што е 19,8% од вкупниот буџет за 2018 година. Субвенциите и трансферите имаат највисоко учество во вкупните расходи со 38,7%, а нивната реализација изнесува 23,3% односно извршени се 285 милиони денари. Платите и надоместоците учествуваат со 34,6%, а за оваа намена реализирани се 255 милиони денари или 24,3% од планираното. Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следната врска
(<http://finance.gov.mk/mk/node/692>).

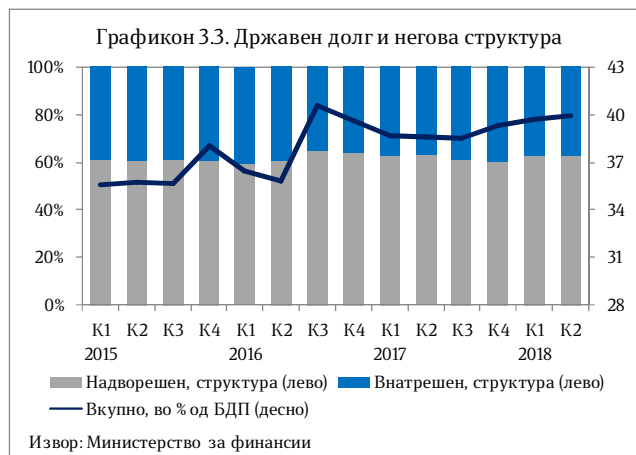
³ Со финансирањето на дејностите од областа на културата се поддржуваат програмите на установите од областа на културата во издавачката дејност, библиотекарството, филмската дејност, музичката и сценско-уметничката дејност, заштитата на културното наследство, ликовната и галериската дејност, културно-уметничките манифестации, музејската и кинотечната дејност, меѓународната соработка од областа на културата, поддршката на младите таленти, организациите од областа на културата, децентрализацијата на власта и поинтензивно реализирање на капиталните проекти.

3.5. Буџетски дефицит и државен долг

Во вториот квартал од 2018 година, дефицитот на консолидираниот Буџет изнесува 1.405 милиони денари или 0,9% од БДП за овој квартал, а дефицитот на Централниот буџет изнесува 1.100 милиони денари, односно 0,7% од кварталниот БДП.

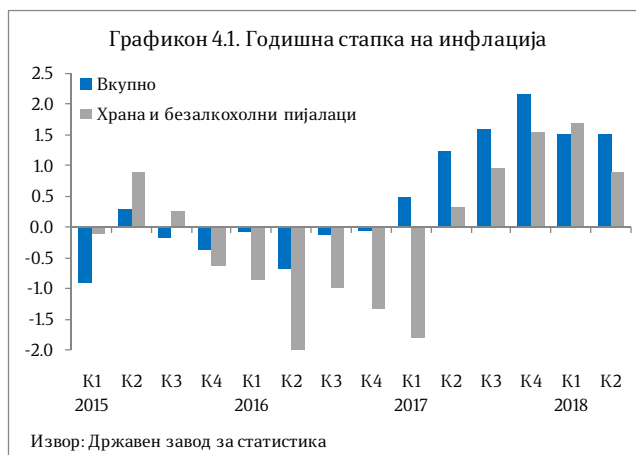
Вкупниот државен долг на крајот на К-2-2018 изнесуваше 39,9% од БДП и забележа зголемување од 0,2 п.п. во однос на К-1-2018. Учеството на надворешниот долг во вкупниот државен долг во однос на К-1-2018 е намалено за 0,2 п.п. и изнесува 62,6%. Учеството на внатрешниот долг е

соодветно зголемено за 0,2 п.п. и изнесува 37,4% од вкупниот државен долг.

4. Инфлација и монетарни движења

Стапката на инфлација, мерена според Индексот на трошоци на живот, во К-2-2018 изнесува 1,5% на годишна основа, и е еднаква на стапката на инфлација забележана во К-1-2018. Растот на потрошувачките цени во К-2-2018 е резултат на зголемените цени во категориите: Транспорт од 8,6%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 5,8%, Рекреација и култура од 2,3%, Ресторани и хотели од 1,6%, Мебел, покуќнина и одржување на покуќнина од 1,0%, Храна и безалкохолни пијалаци од 0,9%, Комуникации од 0,8%, Здравје од 0,2% и Останати стоки и услуги од 0,3%, додека цените во категоријата Образование не се променети. Пад на цените во К-2-2018 е регистриран во категориите: Облека и обувки од 0,8% и Домување, вода, електрика, гас и други горива од 0,2%.

Во вториот квартал⁴ од 2018 година, Народна банка на Република Македонија ја задржа основната каматна стапка на 3,0%, откако во претходниот квартал ја намали за 0,25 п.п., од 3,25% на 3,0% во услови на

⁴ Податоците од монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки се по нова методологија.

стабилност на економските фундаменти и отсуство на нерамнотежи во економијата. Воедно, беше утврдено понатамошно стабилизирање на довербата и очекувањата на економските субјекти, видливо преку поволните движења на девизниот пазар и раст на депозитната база на банките. Каматната стапка на расположливите депозити на 7 дена во јуни 2018 година изнесуваше 0,3% и во споредба со претходниот квартал остана непроменета.

Примарните пари⁵ во К-2-2018 регистрираа раст на квартална основа од 3,5% (во претходниот квартал беше регистриран пад од 10,2%), како резултат на зголемувањето на готовите пари во оптек за 3,7% и на вкупната ликвидност на банките за 3,3%. Во однос на К-2-2017, примарните пари се намалија за 2,5% (во К-1-2018 беше регистриран пад од 5,6%), во услови на раст на готовите пари во оптек од 1,0% и пад на вкупната ликвидност на банките за 9,4%.

Во К-2-2018, најтесната парична маса М1⁶ забележа зголемување од 3,6% во

⁵ Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајната на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

⁶ Монетарниот агрегат М1 го сочинуваат готовите пари во оптек и депозитните пари. Монетарниот агрегат М2 го сочинуваат монетарниот агрегат М1 и краткорочните депозити, а монетарниот агрегат М4 е составен од монетарниот агрегат М2 и долгорочните депозити.

однос на претходниот квартал. Монетарниот агрегат М2 забележа раст од 3,5%, а најширокиот монетарен агрегат М4 се зголеми за 3,1%.

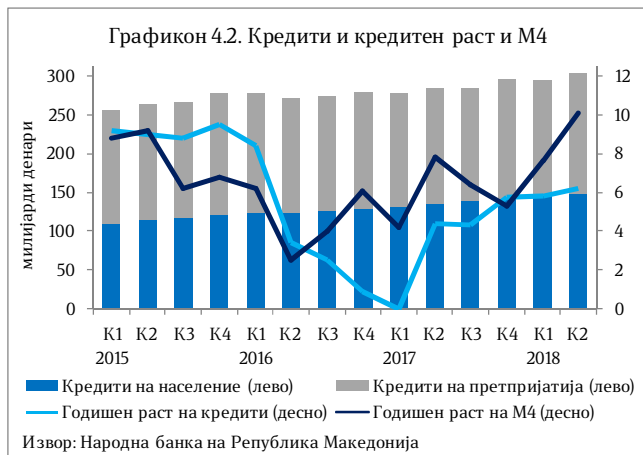
Вкупниот **депозитен потенцијал**⁷ на банките во К-2-2018 се зголеми за 2,8% на квартална основа, по растот од 0,2% во претходниот квартал. Анализирани по сектори, депозитите на претпријатијата се зголемија за 4,7%, додека депозитите на домаќинствата се зголемија за 1,4%. Од аспект на валутата, споредено со претходниот квартал, денарските и девизните депозити се зголемија за 2,4% и 3,4%, соодветно. Степенот на евроизација е зголемен за 0,2 п.п. во споредба со претходниот квартал, односно изнесува 41,5%, мерено преку учеството на девизните депозити во вкупниот депозитен потенцијал.

Според рочноста, учеството на долгорочните депозити во вкупниот депозитен потенцијал во К-2-2018 се намали за 0,2 п.п. споредено со претходниот квартал и изнесува 27,8% (во К-1-2018 изнесуваше 28,0%) и покрај зголемувањето на долгорочните депозити за 2,1%. Во анализираниот период, краткорочните депозити забележаа зголемување од 3,4%.

Кредитната активност на банките кон недржавниот сектор во К-2-2018 забележа квартално зголемување од 2,7% (наспроти падот од 0,7% во претходниот квартал), во услови на

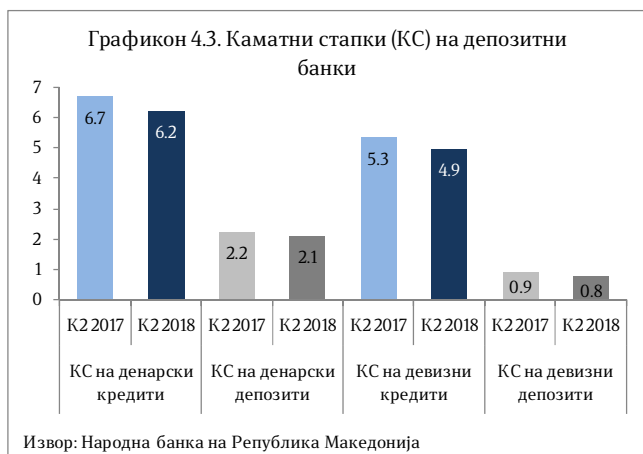
⁷ Депозитите вклучуваат и пресметана камата.

пораст на кредитите кон приватните претпријатија од 2,2%, додека кредитите

кон домаќинствата се зголемија за 3,3%.

Од валутен аспект, денарските и девизните кредити во К-2-2018, споредено со претходниот квартал, се зголемија за 2,8% и 2,6%, соодветно. Според рочноста, долгорочните кредити во К-2-2018 во однос на претходниот квартал бележат раст од 2,7%, а краткорочните кредити се зголемија за 3,1%.

Каматната стапка⁸ на денарските кредити во К-2-2018 изнесува 6,2% и е намалена за 0,1 п.п. во споредба со претходниот квартал. Каматната стапка на девизните кредити во К-2-2018 изнесува 4,9% и е намалена за 0,08 п.п. во однос на претходниот квартал. Каматната стапка на денарските депозити во К-2-2018 изнесува 2,1% и регистрираше пад од 0,07 п.п. споредено со претходниот квартал, а каматната стапка на девизните депозити изнесува 0,76% и регистрираше пад од 0,01 п.п. во однос на претходниот квартал. Каматната стапка на новоодобрените денарски кредити во К-2-2018 изнесува 5,3%, а на новоодобрените девизни кредити 4,2%. Каматните стапки на новопримените денарски и девизни депозити изнесуваат 1,7% и 0,7%, соодветно.

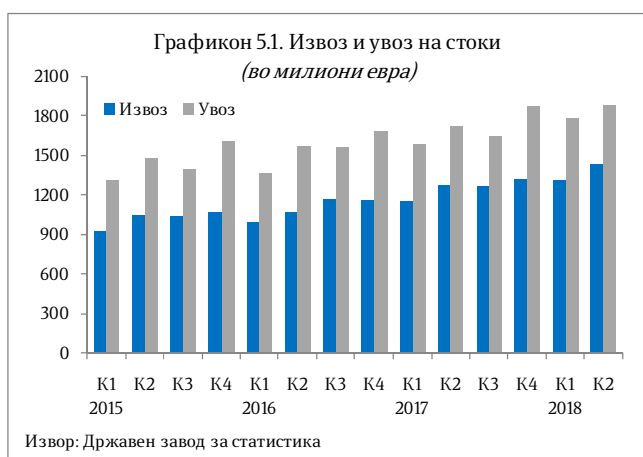
⁸ Во девизните кредити и депозити се вклучени денарските кредити и депозити со валутна клаузула.

5. Надворешен сектор

5.1. Надворешнотрговска размена

Според податоците на Државниот завод за статистика, вкупната надворешно трговска размена со странство во К-2-2018 изнесува 3.323,4 милиони евра и бележи раст од 11,1% во однос на истиот квартал од 2017 година.

Извозот на стоки во К-2-2018 изнесува 1.439,5 милиони евра и во однос на К-2-2017 бележи раст од 13,3%, додека во однос на претходниот квартал бележи раст од 10,0%.

Анализирано **по сектори** на СМТК (Стандардна меѓународна трговска класификација), позитивни движења во извозот во К-2-2018 во однос на истиот квартал во 2017 година се забележуваат кај:

- машини и транспортни уреди за 29,8% (во чии рамки најголем раст забележаа категориите: електрични машини, апарати и делови за 71,8 милиони евра или 47,3% и друмски

возила за 28,9 милиони евра или 48,8%);

- производи класирани по материјалот за 18,9% (железо и челик за 28,4 милиони евра или 23,9%);
- суровини освен гориво за 16,1% (метална руда и отпадоци од метал за 8,5 милиони евра или 15,3% и сирово ѓубриво и минерали, освен јаглен, нафта, скапоцени камења за 3,0 милиони евра или 26,1%);
- пијалаци и тутун за 12,0% (тутун и производи од тутун за 5,1 милион евра или 16,1%);
- минерални горива и мазива за 30,0% (нафта и производи од нафта за 3,8 милиони евра или 31,1%);
- хемиски производи за 2,2% (пластични материи во останати форми за 2,3 милиони евра или 22,0% и медицински и фармацевтски производи за 2,3 милиони евра или 13,0%) и
- животински и растителни масла за 10,0% (цврсти растителни масла и масти, сирови, рафинирани или фракциони за 0,1 милион евра или 9,0%).

Негативно придвижување кај извозот се забележува кај:

- разни готови производи за 0,03% (во чии рамки најголем пад забележа категоријата облека за 10,5 милиони евра или 9,3%) и

- производи за храна за 4,0% (овошје и зеленчук за 3,8 милиони евра или 8,2%).

Гледано **по економска намена**, во К-2-2018 раст на извозот е забележан кај следните групи производи:

- транспортна опрема за 82,9 милиони евра или 53,4%;
- стоки за индустриски набавки за 70,1 милион евра или 11,4%;
- производи за инвестиции без транспортна опрема за 24,0 милиони евра или 12,2% и
- горива и мазива за 5,3 милиони евра или 42,8%.

Намалување на извозот е забележано кај следните групи производи:

- стоки за широка потрошувачка за 10,9 милиони евра или 6,0% и
- храна и пијалаци за 2,9 милиони евра или 2,7%.

Увозот на стоки во К-2-2018 изнесува 1.883,9 милиони евра и е зголемен за 9,4% во однос на К-2-2017, додека во однос на претходниот квартал бележи раст од 5,6%.

Анализирано **по сектори** на СМТК, позитивно придвижување на увозот во К-2-2018 во однос на К-2-2017 се забележува кај:

- машини и транспортни уреди за 19,3% (во чии рамки најголем раст забележаа категориите: електрични машини, апарати и делови за 46,9 милиони евра или 34,9%; машини специјализирани за одредени индустрии за 8,1 милион евра или

27,3% и друмски возила за 7,7 милиони евра или 9,1%);

- минерални горива и мазива за 17,1% (нафта и производи од нафта за 27,0 милиони евра или 25,4%);
- производи класирани по материјалот за 3,9% (изработки од неметални минерали за 9,5 милиони евра или 9,7%; железо и челик за 5,3 милиони евра или 4,9% и обоени метали за 3,8 милиони евра или 1,7%);
- хемиски производи за 12,1% (хемиски материи и производи за 8,9 милиони евра или 20,2% и неоргански хемиски производи за 5,5 милиони евра или 51,1%);
- разни готови производи за 13,3% (мебел и негови делови, постелнина, душеци и слично за 2,2 милиона евра или 13,3% и облека за 1,6 милиони евра или 8,9%);
- производи за храна за 0,6% (млечни производи и јајца за 2,2 милиона евра или 15,1% и месо и преработки од месо за 1,2 милиона евра или 3,6%);
- пијалаци и тутун за 11,9% (тутун и производи од тутун за 1,3 милиони евра или 16,7%) и
- суровини освен гориво за 0,6% (дрво и плута за 0,8 милиони евра или 13,3% и сиров каучук за 0,5 милиони евра или 78,6%).

Негативно придвижување на увозот се забележува само кај секторот животински и растителни масла за 4,4% (во чии рамки најголем пад забележа категоријата преработени животински и растителни масти и масла , животински и растителни восоци за 0,4 милиони евра или 43,0%).

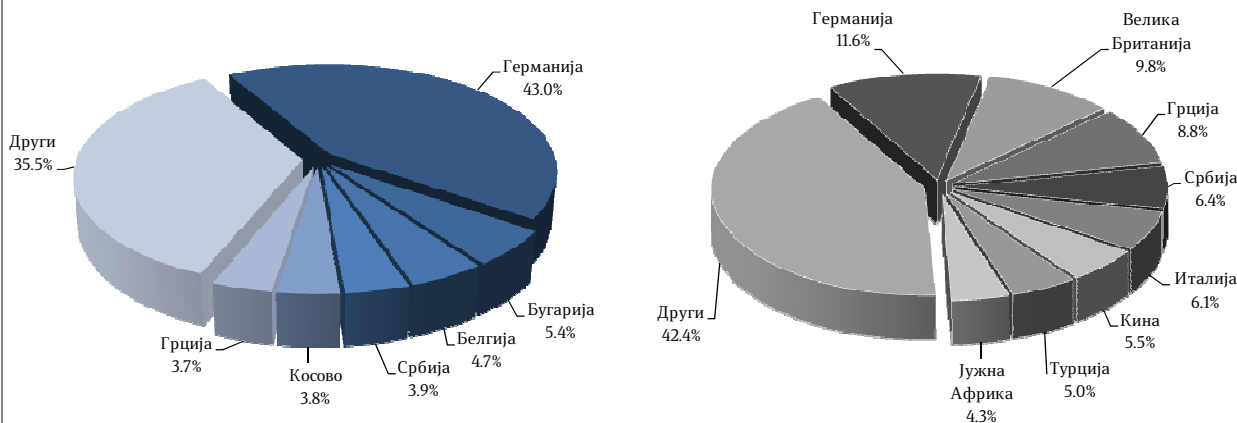
Гледано **по економска намена**, во К-2-2018 раст на увозот е забележан кај следните групи производи, и тоа:

- стоки за индустриски набавки за 68,0 милиони евра или 7,5%;
- производи за инвестиции без транспортна опрема за 47,7 милиони евра или 21,5%;
- горива и мазива за 25,0 милиони евра или 16,8%;
- стоки за широка потрошувачка за 14,4 милиони евра или 8,4% и
- транспортна опрема за 8,5 милиони евра или 7,9%.

Намалување на увозот е забележано само кај храна и пијалаци за 0,4 милиони евра или 0,2%.

Надворешнотрговската размена на Македонија со Европската унија (ЕУ 28) во К-2-2018 е зголемена за 18,8% во однос на К-2-2017, со што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешнотрговска размена изнесува 71,6% и е зголемено за 2,0 п.п. споредено со вториот квартал во 2017 година. Притоа, во К-2-2018 извозот на стоки учествува со 81,8%, а увозот на стоки со 63,9%.

Графикон 5.2. Земји со најголемо учество во извозот (лево) и во увозот (десно) во К-2-2018

Извор: Пресметки на Министерството за финансии врз база на податоци од ДЗС

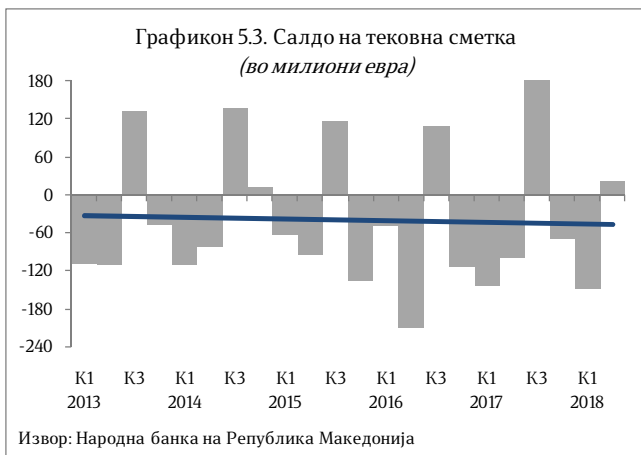
5.2. Платен биланс

Според податоците од Народна банка на Република Македонија, во К-2-2018 на **тековната сметка** на билансот на плаќања е регистриран суфицит од 20,5 милиони евра, што претставува 0,8% од кварталниот БДП, наспроти дефицитот од 4,1% од БДП забележан во истиот квартал од 2017 година.

Анализирано на годишна основа, суфицитот на тековната сметка во К-2-

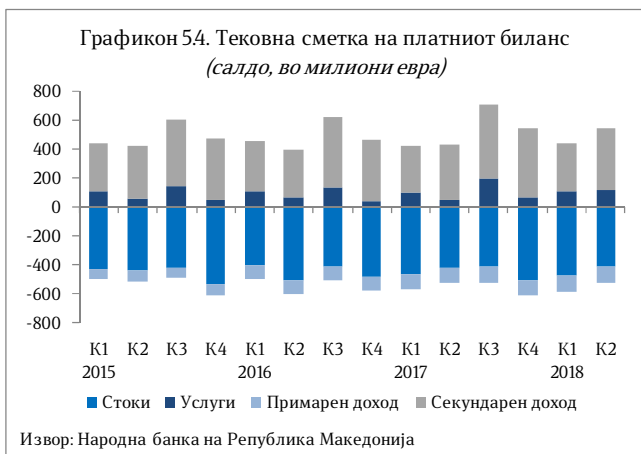
2018 е зголемен за 119,8 милиони евра, односно за 120,6%, што се должи на зголемувањето на позитивното салдо на сметката на услуги за 161,1% и сметката на секундарен доход за 11,1%, како и стеснетиот дефицит на сметката на стоки за 1,0% и сметката на примарен доход за 1,4%.

Во К-2-2018 **трговскиот дефицит** на годишно ниво е намален за 4,0 милиони

евра, додека во процент од кварталниот БДП е стеснет за 1,1 п.п. на годишна основа, односно изнесува 16,0%. Суфицитот на **сметката на услуги** во К-2-2018 изнесува 116,2 милиона евра и во однос на истиот квартал од 2017 година е зголемен за 71,7 милиони евра. **Трговската отвореност** на Македонија во К-2-2018 изнесува 130,8% од кварталниот БДП и во однос на К-2-2017 е зголемена за 5,3 п.п..

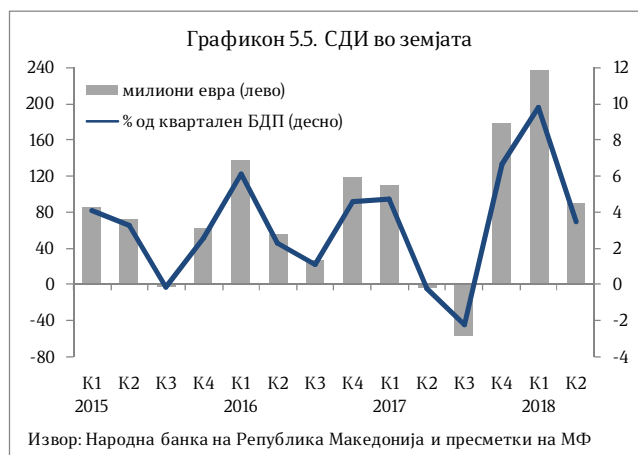
Сметката на **примарен доход** во К-2-2018 забележа дефицит од 106,1 милион евра и истиот е стеснет за 1,5 милиони евра на годишно ниво.

Суфицитот на сметката на **секундарен доход** во К-2-2018 изнесува 424,8 милиони евра и на годишно ниво е

зголемен за 42,6 милиони евра. Растот најмногу се должи на приватните трансфери, кои се зголемени за 41,4 милиони евра, а кои во сметката на секундарниот доход учествуваат со 99,3%. Официјалните трансфери се зголемени за 1,1 милион евра и во сметката на секундарниот доход учествуваат со 0,7%.

Салдото на **капиталната сметка** во К-2-2018 изнесува 0,2 милиона евра и во однос на истиот квартал од минатата година е намалено за 2,4 милиони евра, што во целост се должи на намалениот прилив на капитални трансфери.

Странските директни инвестиции (СДИ) во земјата во К-2-2018 изнесуваат 90,6 милиони евра и во однос на К-2-2017 се зголемиле за 95,1 милион евра. Поголемиот дел од СДИ во овој период, односно 44,5% е по основ на реинвестирање на добивката. Приливот на СДИ во вид на должнички инструменти претставува 30,9% од вкупниот прилив, додека 24,5% е по основ на сопственички капитал.

Портфолио инвестициите во К-2-2018 изнесуваат 1,4 милиони евра и во однос на истиот квартал од 2017 година се

намалени за 4,5 милиони евра. **Останатите инвестиции** во К-2-2018 изнесуваат 58,4 милиони евра и во однос на истиот квартал од 2017 година се зголемени за 125,3 милиони евра. Во рамки на категоријата останати инвестиции, валутите и депозитите изнесуваат 72,9 милиони евра, трговските кредити и аванси 44,3 милиони евра, додека сметката на заемите бележи негативно салдо од 58,1 милион евра.

Девизните резерви на крајот на вториот квартал од 2018 година изнесуваат 2,6 милијарди евра и во однос на К-2-2017 се зголемени за 10,1%. Девизните резерви на крајот на К-2-2018 обезбедуваат 4,4-месечна покриеност на увозот на стоки и услуги од претходниот 12-месечен период.